

Henryk Bogacki

"Theologische Quartalschrift", z. 2, R. 149, München-Freiburg i. Br. 1969 : [recenzja]

Collectanea Theologica 40/2, 183-184

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

cji kościelnej w Anglii, Irlandii, Polsce, Belgii, Francji, Holandii oraz w Ameryce (s. 495—523), co prowadzi autora do pesymistycznej oceny aktualnego stanu Kościoła w świecie. Wnioski końcowe streszcza Schroeder w postulacie przeprowadzenia w Kościele duchowej rewolucji, która może przynieść polepszenie (s. 525—536). Książkę zamyka *Reformkatholisches Memorandum* (s. 537—553) zbierające zasadnicze wymagania „dynamicznej części Kościoła” co do sposobu rozumienia prawdy w religii, pojmowania teologii, koncepcji Kościoła, dialogu Kościoła ze światem, rewizji prawa kanonicznego... Manifest ten wyraża postulaty wysuwane przez kierunki reformistyczne w ostatnim półwieczu.

Obszerna książka jest pasjonującą lekturą, gdyż autor ujął ją jako próbę oddania sprawiedliwości prześladowanym pionierom dzisiejszego *aggiornamento* Kościoła, a zarazem jako przestrogę przed zbyt pośpiesznym wrywaniem kłakolu wraz z pszenicą...

Ks. Henryk Bogacki SJ, Warszawa

Theologische Quartalschrift 149 (1969) z. 2, s. 105—208, wydaje Erich Wewel Verlag, München-Freiburg i. Br.

Wydawane przez profesorów katolickiego wydziału teologicznego w Tybindze pismo „*Theologische Quartalschrift*” ukazuje się już od r. 1819. W roku 1969 wraz z przejściem strony edytorskiej przez inne wydawnictwo kwartalnik ukazał się w większym formacie i nowej szacie graficznej. Jednocześnie można dostrzec pewną zmianę w sposobie redagowania przez ten sam zespół profesorów tybingskich. Przykładem może być drugi zeszyt pisma za rok 1969, poświęcony w całości niektórym problemom ustroju Kościoła.

Zeszyt otwiera artykuł podpisany przez 12 spośród 15 członków kolegium redakcyjnego pt. *Befristete Amtszeit residierender Bischöfe? Ein Vorschlag* (s. 105—116), w którym autorzy postulują ograniczenie czasu sprawowania funkcji przez biskupów diecezjalnych do ośmiu lat, z zachowaniem w wyjątkowych wypadkach możliwości ponownego wyboru lub przedłużenia okresu urzędowania. Przedstawiają ujemne skutki, jakie brak takiego ograniczenia powoduje dla diecezji i osoby biskupa, oraz analizuje zarzuty, z jakimi może spotkać się ich propozycja. Faktycznie nieograniczone w czasie sprawowanie funkcji biskupiej w Kościele pierwotnym nie przekreśla — ich zdaniem — możliwości wprowadzenia takiego ograniczenia, choć od tego rozwiązania nie spodziewają się usunięcia wszystkich trudności związanych z funkcją biskupa w Kościele.

Członek zespołu redakcyjnego, profesor prawa kanonicznego Johannes Neumann podejmuje ten sam problem w artykule: *Wahl und Amtszeitbegrenzung nach kanonischem Recht* (s. 117—132). Dochodzi do wniosku, że z punktu widzenia prawa kanonicznego nie można wysunąć zasadniczych zastrzeżeń, lecz przeciwnie — właśnie konsekwentne realizowanie zasady kolegialności jako współodpowiedzialności zaleca wybór przynajmniej biskupów przez odpowiednio zespoły wyborców. Również idea ograniczenia czasu sprawowania funkcji biskupiej nie jest całkiem obca prawu kanonicznemu.

Od strony historycznej problemem zajmuje się Peter Stockmeier w artykule *Gemeinde und Bischofsamt in der alten Kirche* (s. 133—146). Autor przedstawia zasadniczą rolę pierwotnej gminy chrześcijańskiej przy wybieraniu i deponowaniu biskupa. Dopiero później odpowiedzialność za te sprawy przejmuje synoda, a wreszcie władze państwowe, co jest skutkiem niedolności ówczesnego Kościoła do rozwiązywania własnych problemów organizacyjnych.

Hans Küng rozważa zagadnienie od strony systematycznej: *Mitentscheidung der Laien in der Kirchenleitung und bei kirchlichen Wahlen* (s. 147—165). Z właściwym sobie zaangażowaniem wykazuje w dokumentach Vaticanum II brak dokładnego określenia współdziałania świeckich w rozstrzygnięciu podstawowych kwestii organizacyjnych. Właśnie pojmowanie urzędu kościelnego jako posługi wobec Ludu Bożego wymaga udziału tego ludu w wyborze pasterzy i podejmowaniu decyzji. Küng nie ogranicza się do wysuwania ogólnikowych postulatów, lecz precyzuje konkretne wytyczne, jakie trzeba uwzględnić w określaniu udziału świeckich w zarządzaniu Kościołem. Artykuł swój konkluduje stwierdzeniem, że nie ma idealnego modelu organizacyjnego Kościoła, każdy posiada swoje zalety i braki, lecz łatwo przedstawić lepszy niż zawarty w Kodeksie Prawa Kanonicznego.

Wokół podstawowego zagadnienia są zgrupowane także pozostałe pozycje tego zeszytu. Dawny biskup Grazu, dr J. Schoiswohl, którego rezygnacja z tej funkcji w początku 1969 r. wywołała duże poruszenie, wyjaśnia motywy swego kroku oraz kreśli obraz urzędu biskupiego jako posługiwania (s. 167—170). Następnie Günter Biemer — *Die Bischofswahl als neues Desiderat kirchlicher Praxis. Ein Bericht* (s. 171—184) — podaje systematyczny przegląd nowych inicjatyw dotyczących wyboru biskupów. Wreszcie Karl August Fink referuje wyniki badań H. Zimmermanna na temat depozycji papieży w średniowieczu (s. 185—188).

Zebrane artykuły teologów tybingskich noszą charakter deklaracji dużej wagi dotyczącej ważnego punktu eklezjologii i praktyki życia Kościoła.

Ks. Henryk Bogacki SJ, Warszawa

Bibliographie Karl Rahner 1924—1969, wyd. Roman Bleistein SJ i Elmar Klingler, przedmową poprzedził Herbert Vorgrimler, Freiburg-Basel-Wien 1969, Herder, s. 112.

Kiedy w r. 1964 obchodzono 60-lecie urodzin K. Rahnera uczniowie i przyjaciele ofiarowali mu dwutomowe dzieło z załączoną na końcu bibliografią pism znanego teologa. Lista obejmowała wówczas 887 pozycji¹. Obecnie wydana bibliografia K. Rahnera liczy już 2040 różnego rodzaju publikacji! Bibliografia poprzedza krótki wstęp biograficzny pióra H. Vorgrimlera, dziś profesora w Lucernie, który przez wiele lat był bliskim współpracownikiem Rahnera i wydał o nim pierwsze bio- i bibliograficzne studium².

Bibliografia uwzględnia również liczne publikacje Rahnera tłumaczone na wiele języków, niekiedy ułatwiające zrozumienie jego myśli, podobno znacznie jaśniejszych po przetłumaczeniu tekstu oryginalnego na inny język. Warto zaznaczyć, że bibliografia zawiera także systematyczny indeks tematów podejmowanych przez Rahnera. Wydawcy zapoczątkowali jednocześnie zestawienie bibliograficzne (55 pozycji!) polemik katolików i niekatolików z poglądami Rahnera.

¹ *Gott in Welt. Festgabe für Karl Rahner*, wyd. J. B. Metz, W. Kern SJ, A. Darlapp, H. Vorgrimler, Freiburg-Basel-Wien 1964, t. II, 900—941.

² Herbert Vorgrimler, *Karl Rahner. Leben — Denken — Werke*, München 1963. Studium po raz pierwszy wyszło po holendersku, a do dziś ukazało się łącznie w siedmiu językach.